

Asia: VN/10384/2019 VM212:00/2018

Lausuntopyyntö järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta

1 Taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Yhdistys

2 Ehdotukset järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Ehdotus 1: Valtionavustustoiminnassa siirrytään uuteen, valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaisuutta edistävään toimintamalliin.

Tuotonjakoministeriöt siirtyvät valtionavustustoiminnan uuteen toimintamalliin ja ottavat käyttöön sitä tukevat valtionavustustoiminnan verkkopalvelut. Tuotonjakoministeriöt siirtyvät toimintamalliin kehittämissuunnitelmissa siten, että verkkopalvelut ovat kaikkien käytössä vuoteen 2024 mennessä. Valtionavustuskäytännöt yhdenmukaistetaan valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaiseksi.

Kannatamme sähköisen hakupalvelun käyttöön ottamista. Tämä mahdollistaa toivottavasti mahdollistaa myös tietojen paremman käytön tuenhakijoiden suuntaan. Tukikäytännöt kuitenkin eroavat tuotonjakoministeriöiden välillä, joten järjestelmiä ei ole tarkoituksen mukaista väkisin yrittää saada samaan malliin. Avoimuus on hyvä asia tuottojen käyttämisen osalta, perusteet ja vaikuttavuus tuotava myös näissä esille.

Uusiin järjestelmiin siirtyminen edellyttää tuensaajille riittävää ohjausta ja neuvontaa, jotta avustusten hakeminen ei vaikeudu.

Ehdotus 2: Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta suunnitellaan yhdessä uudella tavalla.

Tuotonjakoministeriöt hyödyntävät valtionavustuksia ja niiden käyttöä koskevaa tietoa uudella tavalla valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa, kuten valtionavustusten kohdentamisessa. Sitä varten tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusprosessejaan ja käyttävät yhteisiä verkkopalveluja. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat valtionavustustoiminnan

vaikuttavuutta yhdessä uudessa toimintamallissa, mikä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta ja auttaa ottamaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset entistä paremmin huomioon.

On tärkeää, että valtionavustusten vaikutuksia ja vaikuttavuutta koskevaa tietoa julkaistaan laajasti samalla, kun puhutaan valtionavustusten määrästä. Vaikuttavuuden arviointiin tulee olla selkeät tavoitteet ja mittarit, mutta toiminnan vaikuttavuus on monelta osin myös pitkäjänteistä, joten vuosiarviointi ei välttämättä anna oikeaa tulosta.

Hevosalalle kohdentuvat valtionavut tukevat laajasti monipuolista hevosalan elinkeinotoimintaa. Alalle kohdentuvan rahoituksen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arviointi ja tietojen hyödyntäminen mahdollisimman laajalti on sekä alan että valtioapuviranomaisen etu. Kun tietoa kerätään sähköisen tukihakujärjestelmän kautta, mahdollistaa tämä tietojen laajan hyödyntämisen ja tuettavan toiminnan kehittämisen.

Raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestönä Suomen Hippos ry tekee arpajaislain mukaisesti esityksen raviurheilusektorille tarkoitetusta jakosuunnitelmasta. On erittäin tärkeää, että alan asiantuntemus tulee tätä kautta otettua selkeästi huomioon.

Ehdotus 3: Valtionavustustoimintaan osallistuvien toimielinten tehtäviä ja toimintatapoja yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja soveltuvin osin. Tehtävien ja toimintatapojen painopiste on jatkossa valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä. Tarkoituksena on lisätä valtioapuviranomaisten ja järjestöjen välistä viestintää ja vuorovaikutusta.

Eri tuotonjakoministeriöissä on erilaisia toimintatapoja valtionavustustoimintaan liittyen. Näkemyksemme mukaan toimintatapojen ei tarvitse olla täysin samanlaiset kaikkien ministeriöiden alaisuudessa, koska toimintaa säätelevä lainsäädäntö ja määrittelyt ovat erilaisia. Merkittävämpää on, että selkeät ja avoimet toimintaperiaatteet toteutuvat kaikkien osalta. Järjestöjen osallisuus valtionavustustoiminnassa ja sen kehittämisessä on erittäin tärkeää, jotta avustukset kohdentuvat vaikuttavuudeltaan oikein. Uusia neuvottelukuntia ei myöskään tule perustaa, mikäli näiden toiminnalle ei ole erityistä tarvetta. Tuotonjakoministeriöiden toimialaan liittyvien järjestöjen tulee saada riittävän ajoissa ja riittävästi tietoa tuotonjakoon vaikuttavista asioista ja mahdollisista muutoksista. Säännöllinen matalankynnyksen vuorovaikutus on erittäin tärkeää. Tämän tulisi toteutua myös tuotonjakoministeriöiden aloitteesta.

Ehdotus 4: Järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. Yleisavustuksilla rahoitetaan järjestöjen varsinaisen toiminnan bruttokustannuksia. Tuotonjakoministeriöt luovat yhteisen tavan arvioida, miten järjestön kokonaisvarallisuus vaikuttaa valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Tuotonjakoministeriöiden erilaisia omarahoituskäytäntöjä selvitetään lisää ennen ehdotuksen toteuttamista.

On tärkeää, että tuotonjakoministeriöillä on yhdenmukaiset taloutta koskevat valtionavustuskäytännöt. Eri tuotonjakoministeriöiden hyvät käytännöt on kuitenkin säilytettävä, jotta järjestöjen asema ei heikkene. Talouden valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaistaminen vaatii vielä tarkempaa määrittelyä valtionapuministeriöiden ja järjestöjen välillä. Samalla on otettava huomioon valtioneuvoston päätös ja ehdot siltä osin kuin ne vaikuttavat avustusten perusteisiin.

Tärkeää on, että omavarainhankinta on kannustavaa ja siitä ei rangaista.

Ehdotus 5: Järjestöjen toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt soveltavat mahdollisimman yhdenmukaisia toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita harkitessaan ja myöntäessään yleisavustuksia järjestöille. Perusteita arvioidaan sekä suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Tuotonjakoministeriöt päättävät, kuinka ne soveltavat arviointiperusteita mahdollisine painotuksineen päätöksenteossa.

Toiminnan vastuullisuuden ja hyvän hallinnon huomioiminen valtionavustusten myöntämisessä tuo lisää yhteiskunnallista hyväksyntää toiminnalle. Näkemyksemme järjestöjaoston esittämät vastuullisuuden arvioinnin perusteena käytettävistä avoin ja hyvä hallinto, yhteistyö ja kumppanuus sekä esimerkiksi tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat laadukkaan toiminnan perusta, mikä puoltaa näiden käyttämistä. Nämä on kuitenkin pystyttävä konkretisoimaan, jotta eivät jää pelkiksi sanoiksi tavoitteissa.

Ehdotus 6: Järjestöille voidaan myöntää kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti.

Tuotonjakoministeriöt voivat myöntää järjestöille yksi- tai kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti. Kahdeksi vuodeksi kerrallaan myönnetty yleisavustus ei poista sen saajan vuotuista raportointivelvollisuutta. Järjestöt voivat hakea ensimmäiset kaksivuotiset yleisavustukset vuoden 2024 valtionavustushauissa. Kaksivuotiset yleisavustukset rahoitetaan valtion yhden vuoden talousarviosta.

Kaksivuotisten yleisavustusten harkinnanvarainen myöntäminen on kannatettavaa, mikäli tämä on mahdollista myös valtioneuvoston osalta. On tärkeää, että avustusten myöntäminen ei viivästy ja aiheuta tuensaajien toimintaan epävarmuutta. Kaksivuotisten yleisavustusten myöntämisen periaatteita tulee vielä selvittää lisää.

Ehdotus 7: Järjestöt välittävät valtionavustuksia edelleen siirron saajille mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla.

Valtionavustusten edelleen välittäminen perustuu tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä laadittavaan tulkintaohjeeseen. Tuotonjakoministeriöiden valtionavustusehdot ja -rajoitukset sekä delegointisopimusmallit yhdenmukaistetaan. Samalla varmistetaan, että siirron saajille edelleen välitettyjen valtionavustusten käyttöä koskeva tieto on avointa ja läpinäkyvää valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaisesti.

Valtionavustusten edelleen siirtämisen osalta on syytä selvittää ehtoja ja rajoituksia lisää. Joissakin tapauksissa voi olla kannattavaa, jos keskusjärjestöt pystyisivät välittämään valtionavustuksia edelleen siirron saajille. Kuten raportissa on mainittu, tähän liittyvä julkinen hallintotehtävä tulee

kuitenkin säilyttää valtionapuministeriöillä. Mahdollisiin siirtoihin liittyvät raportointi ja hallintavelvoitteet on oltava kirjattuna selkeästi.

Ehdotus 8: Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä.

Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä järjestämällä sen tiimityönä. Taloustarkastuksen tehtävät on myös perusteltua yhdenmukaistaa vastuineen tuotonjakoministeriöissä. Järjestöjen taloutta ja toiminnan tai hankkeen tuloksellisuutta sekä toimintaympäristömuutoksia koskevaa tietoa hyödynnetään entistä laajemmin valtionavustusprosessien eri vaiheissa.

Valtionavustusten käsittely tiimeissä on kannatettava. Näin poistuu mahdolliset yhteen käsittelijään liittyvät henkilösidonaisuudet ja käsittelyyn saadaan laajennettu pohja. Tukipäätösten käsittelyyn ei kuitenkaan saa tulla viiveitä järjestelmien muuttamisen vuoksi.

3 Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Yleiset huomiot Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi -julkaisusta

Valtioavustustoiminnan yhdenmukaistaminen on kokonaisuudessaan kannatettavaa. Kuitenkin eri tuotonjakoministeriöillä tulee jatkossakin säilyä toimivalta oman hallinnonalansa valtionavustusasioissa. Useat raportissa esitetyt kehitysehdotukset vaativat vielä tarkentamista käytännön toimien saamiseksi eteenpäin. Toimeenpanoryhmän perustaminen ja sen toiminnan määrittely ja työskentely yhteistyössä järjestöjen kanssa on erittäin tärkeää.

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevat yleiset huomiot

Tulevaisuuden valtionapujärjestelmiin vaikuttaa laajalti Veikkaus Oy:n tuottojen tulevaisuus ja siitä tehdyn Liikasen työryhmän perusteella tehtävä jatkotyö. On erittäin merkittävää, että jatkotyö tehdään tiiviissä ja avoimessa yhteistyössä edunsaajien kanssa. Hevoskasvatus ja hevosurheilu ovat toimintaa, jota tulee alan erityisluonteen takia kyetä suunnittelemaan pitkällä aikajänteellä. Alan tulevaisuuden ja merkittävän elinkeinon turvaamiseksi edellyttämme, että valtio jatkossakin vastaa alan rahoituksesta vähintään nykyisellä tasolla.

Mäenpää Minna
Suomen Hippos ry